

Є.Б. Тихомирова

доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної інформації Волинського національного університету імені
Лесі Українки

ІМІДЖ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ

У статті розглянуто проблеми визначення рейтингових характеристик глобального іміджу України. На думку автора, економічні та соціально-політичні рейтингові виміри сприяють позиціонуванню іміджу України в глобальному просторі, оскільки дедалі більше уявлення про країни світу світова громадськість отримує на основі різноманітних рейтингів, за допомогою яких характеризується розвиток окремих країн і їхнє місце в глобальному просторі. Вони стають своєрідною призмою, крізь яку об'єктивно оцінюється імідж країни в глобальному світі.

Запропоновано для визначення міжнародного іміджу держави використовувати різні інструментальні складники, зокрема, економічні, політичні і соціальні характеристики. Робиться висновок, що переважно негативний міжнародний імідж України, який склався у міжнародних рейтингах різного характеру, не дозволяє свідомо трансформувати та конструювати імідж країни в бажаному для нас напрямі. Проте аналіз найважливіших міжнародних рейтингів дозволяє виділити пріоритети, за якими здійснюється рейтингування країн і які є чинниками формування образу України в очах світової громадськості.

Ключеві слова: глобалізація, імідж країни, міжнародні рейтинги, образ України, рейтинг країни.

Актуальність проблеми дослідження обумовлена тим, що образ будь-якої країни, будучи складним комплексом різноманітних чинників, змінюється не лише під впливом реальних подій, але й тих образів, що нав'язуються ззовні. Це по-перше. По-друге, глобалізація зробила істотний вплив на Україну, надавши країні шанс для розвитку, проте зміни її іміджу в цьому аспекті оцінити однозначно нині навряд чи можливо. По-третє, суттєвий внесок у вивчення впливу глобалізації на окремі держави сьогодні вносять емпіричні дослідження, зокрема, ті що визначають місце України в глобалізаційних процесах. Створення різноманітних рейтингів зумовило актуальність аналізу та порівняння рейтингових оцінок сучасної України.

Ступінь розробленості теми. Українські науковці активно вивчають результати міжнародних рейтингів і дають інтерпретацією результатів міжнародних рейтингів. Економічний дискурс презентований дослідженнями Б. Данилишина і О. Веклич [6], А. Арсененко [3]. О. Іващук досліджував позиціонування країн у світових рейтингах за основними ознаками рівня відкритості економіки, аналізуючи основні індекси, що відображають ступінь відкритості національних економік і їхня глобалізованість, визначав рівень відкритості української економіки за різними рейтингами [9]. О. Згуровський аналізував вимірювання глобалізації, досліджуючи як кількісно оцінити позитивний і негативний вплив глобалізації на країни, що поринають у неї [8]. У політологічному контексті досліджував міжнародні рейтинги України як фактор впливу на національну безпеку держави О. Гребініченко. Він зробив висновок про те, що потрібно протидіяти деструктивним впливам міжнародних рейтингів і моніторингові на різні рівні політичної системи нашої країни [4]. О. Щурко акцентувала увагу на таких зовнішніх чинниках конструювання міжнародного образу держав, як світові стандарти, що фіксуються щорічними рейтингами міжнародних організацій та рейтингових агентств [21]. І. Чернуха, визначаючи рейтингове «обличчя» України, визнала його непривабливим [15].

З огляду на вищесказане, *метою* дослідження є визначення рейтингових характеристик глобального іміджу України, *предметом* аналізу – економічні та соціально-політичні рейтингові виміри позиціонування іміджу України в глобальному просторі.

Імідж країни – це образ, уявлення про державу як соціально-політичний інститут і країну, яку вона представляє. Мисленнєве уявлення про певну країну виникає внаслідок сприйняття громадськістю комплексу різних чинників – життєдіяльності країни і держави, її населення, політичної системи і громадянського суспільства, історії, ресурсного потенціалу тощо. У сучасному світі, зазначають українські фахівці, робота над створенням позитивного міжнародного іміджу будь-якої держави переважно зводиться до конструювання системи уявлень, образів, серед них стереотипів, що пов'язані з цією державою; вигідні для її народу й керівництва; вкорінені в колективну свідомість тієї чи іншої зовнішньої спільноти [14]. Останнім часом дедалі більше інформацію про ці характеристики громадськість отримує на основі різноманітних рейтингів, за допомогою яких характеризується розвиток окремих країн і їхнє місце в глобальному просторі: вони стають своєрідною призмою, крізь яку об'єктивно оцінюється імідж країни в глобальному світі.

Існує думка, що результати міжнародних рейтингів нашої країни в основному негативно позначаються на формуванні іміджу держави та геополітичне позиціонують Україну як слабку демократію «третього світу», що є «джерелом нестабільності та ризиків», з певним рівнем «державної неспроможності» та низькою інвестиційною привабливістю, а на національному рівні вони негативно позначаються на підтримці громадськістю урядових рішень, формуванні громадської думки, часто несприятливої для імплементації рішень влади [4].

З цим можна погодитися, але тільки певною мірою, оскільки рейтингування дає більш-менш об'єктивну оцінку, що містить не лише «абсолютну» інформацію, але й «відносну» – порівняльну, яка дозволяє побачити країну в контексті інших, на фоні інших. Рейтинги міжнародних організацій, фінансових інституцій, експертних агентств, що періодично оприлюднюються, зазначають українські дослідники, з одного боку, фіксують низькі показники за важливими критеріями розвитку суспільства та держави – економічна свобода, відкритість економіки, платоспроможність за боргами, конкурентоспроможність, інвестиційна привабливість, захист інтелектуальної власності, свобода слова і т. п., а з другого боку – достатньо високі негативні показники розвитку корупції, тіншової економіки. Водночас, «загалом вони фіксували реальні тенденції суспільного та економічного розвитку, а відсутність самостійної й ефективної інформаційної та іміджевої політики посилювали їх негативне сприйняття» [13].

Аналіз міжнародних рейтингів дозволяє виділити пріоритети рейтингування країн, які важливі для світової громадськості, якою бачить світ нинішню Україну. Тому не рейтинги та їхні укладачі «погані», коли створюється негативний імідж України, а країна не досягла ще такого рівня розвитку, щоб отримувати високі позиції в рейтингах, які будуть забезпечувати її сприятливий імідж на міжнародному рівні, а без досягнення позитивних внутрішніх змін неможливо поліпшити імідж України у світі.

Як відомо, для визначення міжнародного іміджу держави використовуються різні інструментальні складники, зокрема, економічні, політичні і соціальні характеристики, а також національні символи й імідж керівництва держави. Об'єктом рейтингування найчастіше стають перші. Спробуємо схарактеризувати міжнародний імідж України на основі результатів міжнародних рейтингів.

Індекс економічної свободи, 2009			Зміни щодо минуло-го року
Рейтинг	Країна (178)	Бали	
151	Лесото	49,7	-2,5
152	Україна	48,8	-2,2
153	Бурунді	48,8	2,6
154	Того	48,7	-0,2

Економічний складник міжнародного іміджу України може бути співвіднесеним з кількома рейтингами, що розраховуються нині, зокрема, Індекс економічної свободи, Індекс глобальної конкурентоспроможності, Індекс конкурентоспроможності бізнесу,

Індекс конкуренто-спроможності ІТ-галузі, Індекс глобальної інформаційної економіки, Індекс залучення інвестицій, конференції ООН з торгівлі та розвитку, показник створення сприятливих умов для ведення бізнесу тощо. Проаналізуємо деякі з перелічених індексів і характеристик іміджу України, яким вони відповідають.

Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom, IEF) встановлюється американським дослідницьким центром «Фонд спадщини» (The Heritage Foundation) з 1995 року. Експерти Фонду визначають економічну свободу як «відсутність урядового втручання або перешкод виробництву, розподілу і споживанню товарів і послуг, за винятком необхідного громадянам захисту і підтримки свободи як такої». Ступінь свободи економіки розраховується за середнім арифметичним десяти різних показників: свобода бізнесу, торгівлі, фінансового сектору, інвестицій, праці, монетарна і фіскальна свобода, а також гарантії прав власності, розмір бюрократичного апарату і ступінь захисту від корупції.

Отже, в «абсолютно вільній» економіці в підсумку повинно вийти 100 балів, а там, де свободи немає в принципі, відповідно, нуль. Усі 183 країни світу, представлені у звіті 2009 р., розділені на п'ять умовних груп відповідно до свого рейтингу: «вільні» (понад 80 балів): Гонконг (89,7 бала), Сінгапур, Австралія, Нова Зеландія, Ірландія, Швейцарія, Канада, США, Данія, Чилі; «переважно вільні» (70–80), «помірковано вільні» (60–70), «переважно невольні» (50–60) і «невільні» (менш 50 балів). Серед «невільних» – в оточенні африканських країн – Україна (152 місце), Білорусь (167) і Туркменістан (169) [11].

Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI) визначається з 2004 р. Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ), незалежною і неприбутковою міжнародною організацією, створеною 1971-го в Женеві для поліпшення стану світової економіки. Його автор – професор Колумбійського університету Ксав'є Сала-і-Мартін. Глобальна конкурентоспроможність оцінюється за такими параметрами: якість інституцій, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я і початкова освіта, вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку товарів і послуг, ефективність ринку праці, розвиненість фінансового ринку, технологічний рівень, конкурентоспроможність компаній, розмір ринку та інноваційний потенціал.

У звіті 2007–2008 фігурує 131 країна світу. Групу лідерів (країн, що ввійшли до першої десятки) представляють США, Швейцарія, Данія, Швеція, Німеччина, Фінляндія, Сінгапур, Японія, Великобританія і Нідерланди. Серед країн СНД найвище місце, 58-ме, посіла Росія, піднявшись на одну позицію порівняно з торішнім показником. Далі йдуть Казахстан (61-ше місце), Узбекистан (62-ге), Азербайджан (66-ге). Україна в рейтингу перебуває на 73-й позиції, спустившись на чотири сходинки порівняно з торішнім показником. Грузія посідає 90-те місце, Вірменія – 93-тє, Молдова – 97-ме. Серед країн, які розвиваються, лідируючі позиції посідають Китай та Індія – 34-тє і 48-ме місця відповідно. Останнє, 131-ше місце посідає Чад [12].

Індекс конкурентоспроможності бізнесу (Business Competitiveness Index, BCI) є детальним дослідженням мікроекономічних аспектів. Це синтетичний показник, що включає якість національного бізнес-клімату, а також оцінку операцій і стратегії компаній. У звіті 2007–2008 рр. є 127 країн світу, лідер – Сполучені Штати Америки. Україна посідає в рейтингу 81-ше місце після Азербайджану (78), Пакистану (79) і Танзанії (80).

Індекс конкурентоспроможності ІТ-галузі (Global IT Industry Competitiveness Index) у країнах світу визначається дослідницьким центром The Economist Intelligence Unit (аналітичний підрозділ британського журналу Economist) за підтримки Міжнародної асоціації виробників програмного забезпечення (Business Software Alliance, BSA).

Індекс конкурентоспроможності ІТ-галузі			Місце в рейтингу 2008 р.
Країна	Значення рейтингу	Місце в рейтингу 2009 р.	
Мексика	32	48	44
Таїланд	31,8	49	42
Україна	31,4	50	57
Філіппіни	28,5	51	47
Колумбія	28,4	52	52

виробників програмного забезпечення (Business Software Alliance, BSA).

Мета його встановлення – порівняти країни з різних регіонів світу за тим, які умови створені в них для підтримки сильної ІТ-галузі.

Для цього була розроблена модель, відповідно до якої окремі країни можна порівняти між собою за шістьма ключовими параметрами і їхньою вагою: загальна економічна ситуація в країні (10%); IT-інфраструктура (20%); людський капітал (20%); правовий режим (10%); рівень розвитку НІОКР (25%); підтримка розвитку IT-галузі державою (15%) [11].

Рейтинг держав світу за показником створення сприятливих умов ведення бізнесу Всесвітнього банку складається на підставі 10 індикаторів регулювання підприємницької діяльності, що враховують час і вартість виконання підприємцем вимог держави з реєстрації нового підприємства, діяльності підприємства, ведення торговельних операцій, оподаткування і закриття підприємства. Кожний індикатор має однакову вагу. При цьому не враховуються такі змінні, як макроекономічна політика, якість інфраструктури, коливання валютних курсів, думки інвесторів і рівень злочинності. Висока позиція в індексі легкості ведення бізнесу означає, що регуляторний клімат сприяє веденню бізнесу. Серед країн колишнього СРСР найвище місце посіла Грузія (11-те місце), Естонія – 24-те місце, Литва – 26-те, Латвія – 27-ме, Азербайджан – 38-ме, Киргизія – 41-ше, Вірменія – 43-тє, Білорусь – 58-ме, Казахстан – 63-тє, а Молдова – 108-ме, Україна – 142-ге, Узбекистан – 150-ге, Таджикистан – 152-ге [11].

Політичний складник іміджу країни може бути співвіднесений з комплексними індексами глобалізованості, недієздатності і слабкості держав світу, Всесвітнім індексом свободи преси, Рейтингом миролюбства країн світу та Індексом демократичного розвитку.

Рейтинг глобалізації (Globalization Index) (автор методології дослідження — міжнародна консалтингова компанія А.Т. Kearney, останнє дослідження було здійснено 2007 року) оцінює включеність країни в глобалізаційні процеси за 12 показниками, об'єднаними в чотири групи: економічна інтеграція, обсяг міжнародної торгівлі, торговельні потоки, міжнародні інвестиції і різного виду виплати (зокрема, і зарплати), пов'язані з перетинанням державних кордонів; персональні контакти, міжнародні поїздки і туризм, обсяг міжнародних телефонних переговорів, поштових відправлень, грошових переказів; інформаційні технології, інформаційна інфраструктура і комунікації, кількість користувачів Інтернету, число безпечних інтернет-серверів; включеність у міжнародну політику, членство держав у міжнародних організаціях, участь у миротворчих місіях ООН, ратифікація певних багатосторонніх договорів, кількість державних трансграничних фінансових операцій, кількість посольств та інших іноземних представництв у країні [1]. 2007 року Україна посіла 42-ге місце. При цьому країна ввійшла в десятку найглобалізованіших країн за одним критерієм – «членство в міжнародних організаціях». Для порівняння: Польща посіла 41-ше місце, Росія – 62-ге місце [11].

Індекс «недієздатних» держав світу (Failed States Index) відображає здатність (і нездатність) влади контролювати цілісність території, а також демографічну, політичну й економічну ситуацію в країні. Рейтинг недієздатних держав світу бере до уваги три групи так званих індикаторів нежиттєздатності: соціальні показники (зростаючий демографічний тиск; масова міграція біженців і/або інтернованих осіб; наявність незадоволених і мстиво налаштованих груп; стала і перманентна міграція людей); економічні показники (нерівномірність економічного розвитку; різке погіршення стану економіки) і політичні показники (беззаконня і криміналізація держави (1); прогресуюче погіршення якості суспільних послуг (2); порушення прав людини (3); апарат безпеки діє як «державна в державі» (4); посилення групових і/або кланових еліт (5); втручання інших держав або зовнішніх політичних суб'єктів (6). Для загальної оцінки стану країни експерти піддають аналізу здатність п'яти ключових державних інститутів – політичного керівництва, армії, поліції, судової системи і цивільних служб – забезпечити безпеку держави і його громадян.

Перші місця в рейтингу посіли 38 найнеблагополучніших держав на чолі із Сомалі. Водночас 13 країн, починаючи з Норвегії, формують зону благополуччя і стабільності державних інститутів – найстабільніші держави, що найбільше підходять для нормального людського життя. Перелік стабільних країн нараховує 33 держави, які розташувалися від 132 до 164 місця. Група з помірним рівнем нестабільності нараховує 93 держави, які розташовані від 37 до 131 місця в загальному індексі зі 177 країн. Саме в цю групу, як бачимо, входить Україна, яка приблизно в середині рейтингу – 110 позиція, має найкращий показник за

параметром «апарат безпеки діє як «держава в державі», найгірший – посилення групових і/або кланових еліт. З колишніх радянських республік найгірші позиції має Узбекистан (31), Грузія (33), Таджикистан (37), Киргизія (42), Азербайджан (56) і Туркменістан (59). Молдова, будучи на 54-му місці, стала найнестабільнішою державою Європи [11].

Рейтинг недієздатних держав світу								Загальний бал
Рейтинг	Країна	політичні показники						
		1	2	3	4	5	6	
108	Самоа	6.6	5.0	4.7	6.0	5.5	8.1	71.4
109	Албанія	7.3	5.8	5.8	5.5	5.9	5.7	70.0
110	Україна	7.2	4.2	5.5	3.3	7.9	6.6	69.7
111	Беліз	6.2	5.7	4.0	5.9	4.6	6.0	69.5
112	Лівія	7.1	4.2	8.1	5.4	7.1	5.0	69.4

Індекс слабкості держав світу (Index of State Weakness in the Developing World) охоплює тільки країни, що розвиваються, і ґрунтується на чотирьох базових параметрах: економічний (темпи зростання національних економік, частка валового внутрішнього продукту (ВВП) на душу населення, темпи інфляції, розриви в доходах між багатими і бідними, якість державного керування); політична ситуація (ефективність роботи влади, ступінь верховенства закону, відкритість і підзвітність влади, ступінь контролю за корупцією і рівень особистої свободи); безпека (рівень політичної стабільності, наявність або брак внутрішніх конфліктів, частота й інтенсивність порушень прав людини) і соціальна сфера (рівень дитячої смертності, доступність освіти, очікувана тривалість життя, доступ населення до водопроводу і каналізації). Ці показники вибиралися зі спеціалізованих звітів різних структур ООН і провідних дослідницьких організацій.

На основі рейтингу було виділено п'ять категорій держав: «збанкрутілі держави» (зокрема, Афганістан, Сомалі й Конго), «критично слабкі держави» (Ірак, Північна Корея, низка країн Африки), «слабкі держави» (Туркменістан, Узбекистан і Таджикистан, Пакистан, Венесуела, Камбоджа, Лаос, Мозамбик та ін.). У четверту групу – «держави, що вимагають уваги» – внесені Росія, Білорусь, Киргизстан і Азербайджан, разом з Китаєм, Індією, Індонезією, Намібією, Єгиптом, Колумбією й ін.). П'ята група поєднує досить стійкі держави. Найстійкішими з країн, що розвиваються, виявилися Словаччина, Угорщина, Чилі, Литва, Сент-Люсія, Латвія, Польща, Домініканська Республіка, Маврикій і Уругвай (за зростанням «слабкості» – від 141-го до 132-го місце). До цієї ж групи занесена Україна (107-ме) – найдужча із країн СНД (Молдова – 88-ме, Казахстан – 89-те, Грузія – 90-те, Вірменія – 105-те, Латвія – 136-те і Литва – 138-ме). Росія перебуває на 65-му щаблі рейтингу, виявившись, за версією укладачів рейтингу, «слабкішою» багатьох республік колишнього СРСР і таких країн, як Іран, Сербія, Туреччина, В'єтнам, Монголія [2].

Всесвітній індекс свободи преси (Worldwide Press Freedom Index) міжнародної неурядової організації «Репортери без кордонів» (Reporters Without Borders) розподіляє держави за ступенем свободи преси від нуля (крайній показник – відсутність будь-яких обмежень для роботи ЗМІ) і вище (гірший показник). Дослідники організації вважають, що їхній індекс може доволі точно визначити стан свободи слова в кожній конкретній країні. Позиція країни в рейтингу залежить від низки показників – свободи журналістів і ЗМІ загалом, заходів влади щодо створення комфортних умов для роботи преси, порушень стосовно журналістів і ЗМІ, фактів цензури щодо ЗМІ і рівня самоцензури у виданнях, ступеня фінансової залежності ЗМІ, законодавства у сфері ЗМІ тощо. Окремим показником нині вважається можливість вільного доступу громадян до Інтернету.

За підсумками 2009 року, «вільними» було названо 89 країн світу. Тут традиційно лідирують держави Західної Європи і Північної Америки, де рівень розвитку демократичних інститутів і громадянських свобод визнаний найвищим у світі. На пострадянському просторі, «вільною», за класифікацією Freedom House, є тільки ЗМІ в державах Балтії: Естонія, Латвія,

Литва. Частково вона вільна в Україні і Грузії. ЗМІ інших десяти країн – невольні. У це коло входить і Росія (174), яка опинилася між Йеменом і Конго (ДРК). «Невольними» визнано й Азербайджан, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменістан й Узбекистан [11].

Рейтинг миролюбства країн світу (Global Peace Index) розроблений міжнародною групою експертів низки дослідницьких інститутів і аналітичних центрів, разом з The Economist Intelligence Unit, за участі Інституту економіки й миру (The Institute for Economics and Peace) Сіднейського університету (Австралія). Він вимірює рівень насильства всередині держави й агресивність його зовнішньої політики, розраховується на підставі статистичних даних таких впливових міжнародних організацій, як ООН і Transparency International, академічних і наукових інститутів низки європейських країн.

Цей рейтинг складений на основі 24 показників, об'єднаних за трьома основними критеріями: наявність і масштаби внутрішніх і міжнародних конфліктів, у які залучена країна, а також відносини із сусідніми країнами; рівень стабільності і безпеки всередині даної країни; мілітаризація держави (оцінка в балах – від 1 до 5, чим менше балів, тим більш мирно оцінюється країна).

Рейтинг миролюбності країн світу		
Країна	Рейтинг	Бали
Сенегал	80	1,984
Болівія	81	1,990
Україна	82	2,010
США	83	2,015
Казахстан	84	2,018

Наймолюбнішою країною в 2009 р. визнана Нова Зеландія (минулий рейтинг – Ісландія). Чотирнадцять з двадцяти наймилюбніших держав – це європейські демократії. Із країн колишнього СРСР наймилюбнішою визнана Естонія (38), потім Литва (43) і Латвія (54). На 75-му місці опинилася Молдова, ставши наймилюбнішою країною в СНД.

Україна навіть у цьому найсприятливішому для неї рейтингу розташувалася лише на 82-му місці (Казахстан – 84-те, Білорусь – 98-ме, Туркменістан – 101-те, Узбекистан – 106-те, Азербайджан – 114-те, Грузія – 134-те, Росія – 136-те місце серед 144 країн, виявившись між Зімбабве (134) і Пакистаном (137), і нижче, зокрема, таких

конфліктних країн, як Північна Корея (131), Ефіопія (128), Гаїті (116) [11].

Індекс демократичного розвитку агентства The Economist Intelligence Unit (EIU) передбачає 5 параметрів вимірювання політичних режимів: виборчий процес, робота уряду, рівень політичної участі, політична культура і громадянські свободи. Усі країни (167) умовно можна поділити на чотири частини за рівнями демократії: від кращих її представників до авторитарних режимів. Групу лідерів очолює Швеція, що отримала максимальні оцінки по 4 з 5 параметрів, наступні Норвегія й Ісландія. У десятці лідерів європейські країни: Нідерланди, Данія, Фінляндія, Швейцарія, Люксембург, а також Нова Зеландія й Австралія. Автори рейтингу визначили тільки 30 повністю демократичних країн, серед них немає жодної країни з СНД [10].

Соціальний складник іміджу країни може співвідноситися з проаналізованими комплексними критеріями глобалізованості, недієздатності і слабкості держав світу, а також з індексом розвитку людського потенціалу Організації Об'єднаних Націй.

Індекс розвитку людського потенціалу ООН (Human Development Index, HDI) – складний індекс, що визначає рівень середніх досягнень розвитку людського потенціалу (розроблений пакистанським економістом Махбубом уль-Хаком (Mahbub ul-Haq). З 1990 р. використовується ООН для вимірювання досягнень країни за трьома основними напрямками: здоров'я і довголіття, вимірювані показником очікуваної тривалості життя при народженні; доступ до освіти, вимірюваний рівнем грамотності дорослого населення і сукупним валовим коефіцієнтом охоплення освітою; гідний рівень життя, вимірюваний величиною валового внутрішнього продукту на душу населення в доларах США за паритетом купівельної спроможності. Ці три виміри стандартизуються у вигляді числових значень від 0 до 1, середнє арифметичне яких являє собою сукупний показник у діапазоні від 0 до 1. При визначенні рейтингу враховуються безліч чинників. При цьому, усі країни класифікуються за рівнем розвитку людського потенціалу, за доходом, за основними загальносвітовими

сукупними показниками і за регіонами. Індекс розвитку людського потенціалу – сумарний показник рівня розвитку людини в країні (так званої «якості життя» чи «рівня життя») [11].

Країни, індекс розвитку людського потенціалу яких становить 0,9 чи вище, називають розвиненими, а ті, що не досягли цього рівня, – такими, що розвиваються [7, с. 15]. За цим показником Україна належить до групи країн із середнім рівнем розвитку людського потенціалу (85-та позиція – 0,796). «Сусіди» України з рейтингу – Вірменія (84 – 0,798), Азербайджан (86 – 0,787), далі Таїланд, Іран, Грузія. Позиції рейтингу, до яких повинна прагнути наша країна – країни з дуже високим рівнем розвитку людського потенціалу – Норвегія (0,971), Австралія (0,970), Ісландія (0,969) [7, с. 171-172].

Отже, переважно негативний міжнародний імідж України, який склався у міжнародних рейтингах різного характеру, на жаль, не дозволяє свідомо трансформувати й конструювати імідж країни в бажаному для нас напрямі. Проте аналіз найважливіших міжнародних рейтингів дозволяє виділити пріоритети, за якими здійснюється рейтингування країн і які є чинниками формування образу України в очах світової громадськості. Створюючи імідж країни, ми повинні думати про глобальну перспективу нашого цивілізаційного розвитку і поступово наближатися до рівня відповідності критеріям економічно розвиненого і демократичного суспільства, реагуючи на місця у світових рейтингах.

Література

1. Globalization Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.atkearney.com/index.php/Publications/globalization-index.html>.
2. Index of State Weakness in the Developing World 2007 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті : http://www.brookings.edu/reports/2008/02_weak_
3. Арсененко А. Ю. Порівняльний аналіз умов ведення бізнесу в Україні та постсоціалістичних державах Європейського Союзу / А. Ю. Арсененко [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті : <http://www.nbu.gov.ua/portal>
4. Гребініченко О. Ю. Міжнародні рейтинги держави як фактор зовнішніх інформаційних впливів / О. Ю. Гребініченко // Нова парадигма. – 2008. – № 76. – С. 151–163.
5. Гребініченко О. Ю. Міжнародні рейтинги України як фактор впливу на національну безпеку держави: автореф. дис. ... канд. політ. наук за спец. : 21.01.01 / О. Ю. Гребініченко. – К., 2008. – 16 с.
6. Данилишин Б. Украина в международных рейтингах устойчивого развития / Б. Данилишин, О. Веклич // Экономика Украины. – 2008. – №7. – С. 13 – 23.
7. Доклад о развитии человека 2009. Преодоление барьеров: человеческая мобильность и развитие; [пер с англ.]. – М.: Весь Мир, 2009. – 232 с.
8. Згуровський А. Війни глобалізації [Електронний ресурс] / А. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2006. – 30 вересня–6 жовтня / – Режим доступу до сайту : <http://www.zn.ua>.
9. Іващук О.І. Позиціонування країн у світових рейтингах за основними ознаками рівня відкритості економіки / О. І. Іващук // Вісник Хмельницького університету. – 2009. – №1. – С. 69 – 75.
10. Самые демократические страны мира / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті : <http://rating.rbc.ru/category.shtml?macro>.
11. Новости гуманитарных технологий / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://gtmarket.ru>.
12. Сидоренко О. США, Швейцарія та Данія очолили рейтинг ВЕФ за індексом глобальної конкурентоспроможності [Електронний ресурс] / Ольга Сидоренко // Дзеркало тижня. – 2006. – 11 – 18 листопада. – Режим доступу до статті : <http://www.dt.ua/2000/2020/61061/>
13. Угрин Л. Динаміка міжнародного образу України після президентських виборів 2004 р.: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [Україна після президентських виборів: становлення демократії та розвиток громадянського суспільства], (Львів, 2005 р.) / ЦПД ЛНУ ім. І. Франка, Л. Угрин, 2005. – 152 с.
14. Швець О.В. Формування політичного іміджу України в міжнародному інформаційному просторі [Електронний ресурс] / Швець Олена Вікторівна : Дис... канд. політ. наук: 23.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2006. – 237арк. – Бібліогр.: арк. 195–211. –Режим доступу : <http://search.ukr.net/google/search.php?q>

15. Чернуха І. Зі світу по рейтингу – імідж Україні [Електронний ресурс] / І. Чернуха. – Режим доступу до статті : <http://www.w3.org/TR/html>.
16. Щурко О. Чинники формування міжнародного образу держави: принципи класифікації : матеріали Всеукраїнської наукової конференції [Політична наука в Україні: стан і перспективи], (Львів, 10-11 травня 2007 р.) / ЦПД ЛНУ ім. І. Франка, М. Поліщук, Л. Скочиляс, Л. Угрин, 2008. – 308 с.

The problem of determining the rating characteristics of the global image of Ukraine. According to the author, economic and socio-political dimension ratings contribute to positioning the image of Ukraine in the global space, as more and more of the world the world community gets through a variety of ratings, which is characterized by the development of individual countries and their place in the global space. They become a kind of prism through which objectively assessed the country's image in the global world.

Proposed for the determination of the international image of the state to use different instrumental characteristics, in particular economic, political and social. It is concluded that the predominantly negative international image of Ukraine, which has developed in international rankings of different nature, does not allow consciously transform and construct the country's image in the direction we wanted. Nevertheless, analysis of the major international rating allows to allocate priorities, behind which is carried rating countries, and which are the factors forming the image of Ukraine in the eyes of world public.

Key words: globalization, the country's image, international ratings, the image of Ukraine, the country's rating.

Рассмотрена проблема определения рейтинговых характеристик глобального имиджа Украины. По мнению автора, экономические и социально-политические рейтинговые измерения содействуют позиционированию имиджа Украины в глобальном пространстве, поскольку все большее представление о странах мира мировая общественность получает на основе разнообразных рейтингов, с помощью которых характеризуется развитие отдельных стран и их место в глобальном пространстве. Они становятся своеобразной призмой, сквозь которую объективно оценивается имидж страны в глобальном мире.

Предложено для определения международного имиджа государства использовать разные инструментальные характеристики, в частности, экономические, политические и социальные. Делается вывод, что преимущественно отрицательный международный имидж Украины, который сложился в международных рейтингах разного характера, не разрешает сознательно трансформировать и конструировать имидж страны в желательном для нас направлении. Тем не менее анализ важнейших международных рейтингов разрешает выделить приоритеты, по которым осуществляется рейтингование стран и которые являются факторами формирования образа Украины в глазах мировой общественности.

Ключевые слова: глобализация, имидж страны, международные рейтинги, образ Украины, рейтинг страны.